

LNF pārstāvjiem, atbalstītājiem, latviešu sabiedrībai
Padarītais un ieceres
Andreja Eglīša
Latviešu Nacionāla Fonda
INFORMĀCIJAS IZDEVUMS

1947 – 2014

Nr 52

Latviešu Nacionālais Fonds
Organizācijas Nr. 802009-8490
Postgirs 351482 – 5
Sarakstei: Zviedrijā c/o Strautmane,
Olof Palmes gata 16, 111 37 Stockholm,
Latvijā: Remīnes iela 4, Rīga LV-1006
Facebook – Andrejs Eglītis Lettiska Nationella Fonden

Darbvedības tālruni:
Stokholmā: Gabriela Balode +4687249941
Zita Dzelzkalēja +46734164703
Rīgā: Inese Levāne +37126829773
Māra Strautmane +37126583334
Anna Šmite +37167454845
E-pasts: andrejaeglis.lnf@gmail.com

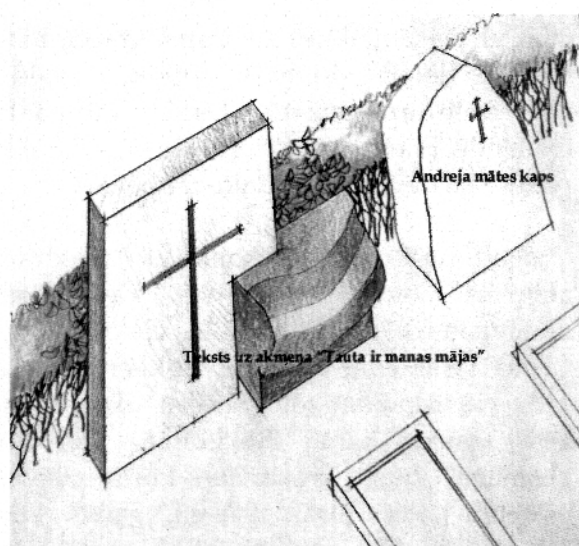
DIEVS, SVĒTI LATVIJU VALSTS SVĒTKOS 18.NOVEMBRĪ!

Krusta zīme

Zinātnieki cilvēku komplekso savstarpējo mijiedarbību nosauca par simbolu. Vārda simbola sakne ir grieķu valodas vārds ar nozīmi, "sāmes kopā". Nozīmes kārtaini tiek "sāmes kopā" viena uz otra. Individīdi vienojās par daudzslāņo kompleksa nozīmēm, un apvienojās caur simbolu. Tā ar krustu un mūsu karogu.

Krusts ir Kristīgās ticības galvenais simbols. Simbols ne tikai panāk kaut ko, no simbola arī izriet kaut kas. Tie paplašina un padziļina sabiedrības dzīvi ar to uzkrāto vērtību un mērķi.

Krusts norāda uz cilvēka traģisko neaprātību tā vissliktātā un vislabāka izpausmē. Krusts norāda un cilvēka vissliktāko un vislabāko rīcību. Kristus nāves uzvara, viņa augšāmcēlšanās, deva virzienu patiesībai un dzīvei, bez kuriem pēdējie 2000 gadi cilvēces vēsturē nebūtu iedomājami.

Arhitekts Dainis Bērziņš:

Lai arī mūsu arhitektu birojam („Arhitektu birojs Vecumnieks un Bērziņi”) ir diezgan liela pieredze pieminekļu un memoriālu projektēšanā, ķeroties pie šķietami nelielā darba – papildināt Andreja Eglīša kapa pieminekli ar krusta zīmi un padarīt dzejnieka kapavietu vairāk akcentētu, sapratām, cik šis uzdevums sarežģīts, vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt – tik izcila personība kā Andrejs Eglītis pati par sevi uzliek lielu atbildību. Otrkārt – tādēļ, ka cita izcila personība – tēlnieks Indulis Ranka jau ir veidojis kapakmeni, akmens tēlus ceļā uz kapavietu un izkalis lielu senlatviešu karavīra skulptūru kapa tiešā tuvumā. Treškārt – tādēļ, ka Andreja Eglīša kapa ir viens no abedījumiem visas dzimtas kapu kopiņu garajā rindā. Bija jāatrisina uzdevums izcelt dzejnieka kapavietu, vienlaikus delikāti respektējot viņa mātes un pārējo dzimtas locekļu kapus, veidot akcentu un vienlaikus neaizēnot Induļa Rankas veikumu un censties ar jaunu veidolu koncentrēti izteikt Andreja Eglīša personību. Jau pašā sākumā mums šķita, ka to var izdarīt, veidojot kapa zīmi lakoniskā un skaidrā un nesamākslotā formā, gaiša fonalitātē, atbilstošu dzejnieka personības un daiļrades nelokamībai, tiešumam un augstajiem ētiskajiem ideāliem. Analizējot pusduci dažādu atšķirīgu skicju kopā ar mūsu pasūtītāja – AELNF pārstāvjiem un konsultējoties ar tēlnieku Ranku kā līdz šim veiktā kapavietas iekātojuma autoru, nonācām pie risinājuma, kas, šķiet, vislabāk atbildēs iepriekš minētajiem principiem. Atstājot neaiztikto esošo plastisko kapa akmeni sarkanbaltsarkanā karoga formā, mēs to papildinām ar gaiša granīta vertikālu plāksni ar dziļi iegrieztu, smalku krustu. Plāksnes taisnstūra forma labi atbilst krusta vertikāles un horizontāles virzieniem, vienlaikus izceļoties starp apkārtējām neregulārām kapu zīmēm. Jaunais elements kalpos par akcentu un arī mierīgu fonu esošajam kapakmenim, palīdzot to eksponēt un padarot Andreja Eglīša kapavietu labi pamanāmu.

Pagājuši 70. gadi kopš bēgļu laivas devās pāri Baltijas jūrai

Pirms 70. gadiem latvieši bēga prom no Latvijas un aptuveni 4500 sasniedza Zviedrijas krastus. Bēgšanu organizēja Latviešu Centrālā Padome, Zviedrijas iestādes, un bija arī liela daļa privāti organizētas laivas. Kapteiņi bija jauni latviešu jūrnīki, kuri varonīgi devās glābt cilvēkus – Pēteris Jansons, Edgars Andersons, Ēriks Tomsons uc. Daudzas ir tās vietas Gotlandē kurās nonāca bēgļi un visur Gotlandes iedzīvotāji bēgļu uzņemšanai bija labi sagatavojušies. Pēc saņemšanas Slītē un citās vietās Gotlandes austruma krastā, bēgļi tika izvietoti Vizbijas pilsētā, gaidot pārvešanu uz cietzemi. Daži bēgļi palika Gotlandē. Starp tiem Pēteris Jansons, kurš 28 reizes bija devies uz Latviju pēc bēgļiem.

Šogad visi baltieši kopā ar zviedriem atzīmēja notikumus Latvijā, kas spieda daudziem meklēt patvērumu Zviedrijā.

Foto izstāde ar Dāvida Holmerta (1890-1951) pazīstamām fotogrāfijām tika organizēta Igaņu namā Stokholmā. Valentīne Lasmane, mana krustmāte, kura izdevusi grāmatu „Pāri jūrai 1944-45. gadā” kurā sakārtojusi 133 aculiecinieku stāstus par bēgšanu uz Zviedriju, par izstādi raksta (BRĪVĀ LATVIJA nr 39, 2014. gadā):

”Gotlande ar tās lielo ostu Slīti un daudzajām mazajām zvejnieku ostiņām visvairāk glabā to gadu atmiņu. Turienieši bija tie, kuri vistiešāk izjuta sastapšanos ar svešajiem, kuŗu pārgurušajos vaibstos manīja vēl cerību. Ar Gotlandi saistās arī sarīkojums Stokholmā, Igaņu namā. Tur atklāja Pētera Inīņberga sakārtoto Gotlandes fotografa Dāvida Holmerta fotoizstādi ar viņa uzņemtajiem baltiešu bēgļiem Gotlandē pirms 70 gadiem. Izstāde bija kā tāds unikāls gadījums. Tikai pirms diviem gadiem Dāvida Holmerta dēla atraitne atklājusi plauktā 700 fotonegativus no tiem laikiem. Tagad tie, pārkopēti, palielināti un sistemātiski sakārtoti, priecināja daudzos apmeklētājus. Izstāde bija atvērta vairākas dienas un telpas bija

vienmēr pilnas. Šie perfektie attēli ir kā klasiskie mākslas darbi, kur katrs skatītājs atrod sev ko interesantu. Sagādījas lik-tenīgi brīži: kāda sirma dāma saskatīja savu draudzeni kas ar savu jaunpie-dzimušo bija palikusi Gotlandē. Jaun-piedzimušais bija kādas dienas iepriekš apbedīts Gotlandē. Šeit uz fotogrāfijas viņš bija nūpat piedzimis”.

Foto: laiva Centība, fotogrāfs nezināms.

Pieprasījums rādīt izstādi ir nācis no vairākām vietām Zviedrijā. Bēgļu laivas pienāca daudzās vietās Zviedrijas garā Baltijas jūras krastā. Izstāde ir rādīta Jēvles (Gävle) pilsētas bibliotēkā kā arī Visbijā (Almedalenas bibliotēkā), kur gotlandieši vēlreiz varēja skatīties Holmerta bildes. Gotlandē ieradās 6477 igauņu, 3605 latviešu un 242 lietuviešu bēgļi! Iedzīvotāju skaits Gotlandes salā 1945.gadā bija ap 59000

Pēteris Inīņbergs, AELNF valdes loceklis

2015.gadā 9.maijā būs pagājuši 70.gadi kopš Andrejs Eglītis sasniedza Gotlandes krastu. Fotoizstāde ceļos uz Andreja Egliša Ļaudonas vidusskolu, lai iepazīstinātu skolēnus ar Latvijā maz zināmām bēgļu gaitām pāri jūrai. Arī citas skolas ir izrādījušas interesi par izstādi.

AELNF stipendiāti

Marta, dzimusi 1991.gada jūnijā. Pārvietoja ar ratiņkrēslu. Marta ir AELNF stipendiāte un jūnijā beidza Baltijas starptautisko augstskolu ar diplomu „Sociālais darbs” laukā. Marta gāja skolā Līvānos. Nebūt nebija viegli, jo par ratiņkrēsliem toreiz nebija domāts. Vecmāmiņa bija neatalgota asistente, tagad kopš pāris gadiem jau personīgiem asistentiem ir alga, un visas dienas gāja mazmeitai līdz uz skolu, stundas laikā gaidīja gaitenā, ziemā aukstos gaitenā. Marta bija atkarīga no klases draugu palīdzības, lai tiktu uz stundām otrā stāvā! Ne vienmēr viņi atcerējās, ka jāpalīdz. Ekskursijās Marta retāk varēja piedalīties, jo nebija piemērotas ratiņkrēsliem. Tomēr izturēja gan Marta gan vecmāmiņa! Pēc vidusskolas Marta iestājās augstskolā Jēkabpilī un mācījās 3 gadus. Brauca abas ar vecmāmiņu un vecmāmiņa atkal sēdēja gaitenā! Bet tagad jau viss ir nesalīdzināmi vieglāk – daudz kas jau ratiņkrēsliem piemērots. Ir uzbrauktuves, ietvju malas ir zemas, autobusi ērti. Šovasar Martai piepildījās sapnis – atbrauca uz Stokholmu. Abām ar vecmāmiņu bija liels prieks par to, kā te ir domāts par ratiņkrēsliem! Cik viegli visur izbraukt! Bet skumji tas, ka Latvijā vēl tālu līdz šim līmenim. Martai tagad ļoti gribas strādāt un pelnīt savu naudu! Par turpmākām mācībām domās vēlāk! Fotogrāfija redzama uzbrauktuve uz dzīvokli, kas bija nepieciešama, bet ko pilsētas dome nevarēja sponsorēt, jo „kas tad būs! Tad jau visi prasīs!”. Radi un draugi palīdzēja finansēt uzbrauktuvi!

Armands, 1997. „Dzīvoju Ipiķu pagastā, Rūjienas novadā. Mācos Valmieras Profesionālajā vidusskolā par ēdināšanas pakalpojumu speciālistu. Man patīk izvēlēta profesija, bet finansiāli nav viegli, jo tētis miris un māte ir pirmās grupas invalide. Māsa mācās vidusskolā. Ļoti pateicos par sniegto atbalstu!”

Emīls, 1994. Audzis 7-bērnu ģimenē Valmierā. Tagad studē Valga County Vocational Training Centre (Koledža) Transporta un loģistikas 2. gadīgā programmā. Doma ir pabeigt šo skolu un atvērt savu loģistikas firmu. Emīls raksturots ka atbildīgs un mērķtiecīgs. Brīvā laikā spēlē bungas 4 dažādos mūzikas sastāvos Valmierā.

Paula, 1995. Dzīvo Apes pagastā. Mācās par būvniecības inženieri (RTU), kas ir jau vairākus gadus viņas nākotnes izvēlēta profesija. „Zinu, ka šī profesija nav no vieglākajām, bet esmu pārliecināta par to, kas man patīk, ka vēlos gūt jaunas zināšanas, vēlos darīt savu darbu nākotnē godīgi un no sirds un radīt jaunas darba vietas arī citiem”. Divus gadus piedalījies pētniecisko darbu izstrādē „Latviešu pēdas Sibīrijā un Tālajos Austrumos”, kas „deva vēl nebijušu zināšanu un vērtību krājumu arī turpmākajai dzīvei”.

Justīne, 1994. Mācās Valmieras Profesionālajā visusskola par ēdināšanas pakalpojumu speciālisti. Patīk izvēlēta profesija un mācībās iet labi. Vasaras brīvlaikā strādā, lai nopelnītu skolai un autovadītāja apliecībai.

Zane, 1989. Augusi lielā ģimenē. Dzīvo un mācās Rīgā. Izmācījusies par ārsta palīgu. Tagad turpina paaugstināt kvalifikāciju, lai iegūtu 1. līmeņa augstāko izglītību – Ambulatorais ārsta palīgs. Strādā Brasas cietumā kā ārsta palīgs. Iet uz baznīcu, kur strādā ar bērniem no nelabvēlīgām ģimenēm „brīvprātīgi, jo man patīk darbs ar bērniem”.

Madara, 1993. Augusi lielā ģimenē. Studē Bankas augstskolā „Uzņēmējdarbības vadīšanu”, ko izvēlējās, jo „interesē ekonomika, matemātika, bizness, marketings un komunikācija. Tur arī piedāvā profesionālās zināšanas un labas prakses vietas”.

**ANDREJA EGLIŠA
LNF PĀRSTĀVniecība
ZVIEDRIJĀ**

PADOMES PĀRSTĀVI
Ieva Graufelde, pr.sēde
Tālr +46(0)8969767
ieva.graufelde@svenskakyrkan.se

Jānis Vikmanis, vice pr.s
Tālr +46(0)702285685
janis.vikmanis@lobbyist.com

VALDES PĀRSTĀVI

Gabriela Balode
Tālr +46(0)87249941
gabriela.balodis@av.se

Zita Dzelzkalēja
Tālr +46(0)734164703
zita.dzelzkaleja@gmail.com

LATVIJĀ

VALDES PĀRSTĀVI

Inese Levāne
Tālr +37126829773
inesele77@inbox.lv

Māra Strautmane
Tālr + 37126583334
maras.strautmane@gmail.com

Anna Šmite
Tālr +37167454845
annas@promedia.lv

KANĀDĀ

V. Tikiņš
299 Wright Ave.
TORONTO, ONT M6R 1L8

NORVĒGIJĀ

H. Valdmanis
Refstadsvingen 3
NO-0589
Tālr. +4722653504
harijs.valdmanis@gmail.com

Andreja Eglīša Ļaudonas vidusskolā Andreja Eglīša 102. dzimšanas dienā notika 5.-12. klašu skolēnu radošais konkurss "PA DZEJNIEKA PĒDĀM". Darbi tika vērtēti pa klasēm, katrā klasē izvirzīts viens vislabākais darbs. Uzvarētāji: 5.klasē - Irbe Karlsons, 6.klasē - Emīlija Rizga, 8.klasē - Artūrs Bīkernieks, 9.klasē - Linda Āboliņa, 10.klasē - Viktorija Jaudzema, 11.klasē - Arvis Spuriņš, 12.klasē - Andis Miglons. Šeit publicējam divus dzejoļus. Pārējie skatāmi Andreja Eglīša Facebook.

Irbe Karlsons, 5.kl.

Lietus pile

Ārā list lietus.
Es redzu, kā tas tek.
Tek gar logu rūti,
tek gar raupjo koka mizu.
Es gribu būt tur ārā!
Sajust to, ka esmu koks.
Koks, pa kuru mizu aizrit
vēsa lietus pile.
Sajust to, ka esmu rudens lapu virpulis,
kas vienubrīd ir te,
bet drīz jau citā lietus ielejā.
Es vēlos sajust lietus dzīvību.
To, ka lietus pile,
kas norit pār manu vaigu,
ir dzīva un varbūt mana vienīgā.

Lāsma Pommere, 7.kl.

Rudens

Latvija ar rudeņiem tik košiem,
Kā dāliju ziediem pēdējiem.
Un lietus lāsēm pelēcīgām,
Kā kailiem koku zariem.
Un ozolzīlēm brūnām,
Kā zemes pikucīšiem maziem.
Un kastaņu čaulām zaļām,
Kā ezišiem maziem.
Un gājputnu kāšiem skaļiem,
Kā atvadu sveicieniem man.
Un mākoņkalniem skrejošiem,
Kā pelēcīgiem kuģiem.
Tāda ir mana Latvija,
Tādu es viņu zinu,
Ar rudeņiem tik košiem,
Un dabu tik krāšņu!

AELNF darbība 2014.gadā

Valsts no 2014.gada sākusi atmaksāt pusdienas pirmām 3 klašu skolēniem. Daudzi novadi iespēju robežās nodrošina brīvpus-dienas saviem skolēniem no 4.kl. - 12.kl. Madonas novads jau pirms 2 gadiem nolēma visiem skolēniem līdz 12.klasei dot brīvpusdienas! Ēdināšanas programma notiek, bet arvien mazākā apmēra. Mūsu atbalsti vēl vajadzīgi bērniem, kuriem iznāk dzīvot lauku skolu internātos. Bērni ēd brokastis un vakariņas par AELNF atbalstu. Pēc Latvijas oficiālās statistikas trūcīgo skaits Latvijā pieaug. AELNF atbalstu programma daudz bērnu ģimenēm turpināta arī šogad. Visi AELNF atbalsti kopā 120.000 zv kronu.

AELNF atbalsta Okupācijas muzeju un piedalās Sibīrijas bērnu fonda konferencēs, Pirmdienas kustības saietos Stokholmā Ukrainas atbalstam, Zviedrijas latviešu trimdas dokumentēšanas darba grupā, 18. novembra komitejā, Andreja Eglīša dzimšanas dienās atzīmēšanā Ļaudonā. Sastādīja izstādi par laivu bēgļiem pirms 70.gadiem un kopā ar ZLA uzaicināja vēsturnieku Uldi Neiburgu uz Stokholmu ar referātu par notikumiem Latvijā un Zviedrijā pirms 70.gadiem

LŪDZAM, AE LNF atbalstītāju maksu - 100 kr. vai pēc ieskatiem - iemaksāt:

LETTISKA NATIONELLA FONDEN postgiro 351482-5

**AE LNF informācijas izdevumu izsūtām atbalstītājiem,
atbalstu saņēmējiem un latviešu avīzēm**

PALDIES DEVĒJIEM, PALDIES PĀRSTĀVJIEM! AELNF saime